

ประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
เรื่อง มาตรการการใช้ดุลยพินิจ และการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ
ตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ด้วยยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบและยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินและพัฒนากระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีมาตรฐานสากล ประกอบกับคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเพื่อเป็นการสร้างมาตรการหรือกลไกการดำเนินงานของสถาบันให้มีความโปร่งใสและปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ รวมถึงให้เจ้าหน้าที่และปฏิบัติงานของสถาบันใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เห็นควรออกประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เรื่อง มาตรการการใช้ดุลยพินิจ และการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ ตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

๑. มาตรการการใช้ดุลยพินิจ

การใช้ดุลยพินิจเพื่อเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์และกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และบุคคลอื่น เช่น การสั่งการ การอนุมัติ การอนุญาต เป็นต้น ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) หลักความชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จะกระทำการอย่างใดได้ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน และต้องใช้อำนาจเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

๒) หลักความสมเหตุสมผล หมายถึง การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องมีเหตุผลรองรับทุกครั้ง

๓) หลักความได้สัดส่วน หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีผลเป็นการสร้างภาระแก่ปัจเจกชนเกินสมควร หรือสร้างขั้นตอนเกินความจำเป็น

๔) หลักความเสมอภาค หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลยพินิจให้เหมือนกัน หากสิ่งที่พิจารณามีสาระสำคัญเหมือนกัน

๕) หลักสุจริต หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลยพินิจให้เป็นไปตามขอบเขตวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงใดๆ ต้องไม่ใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ หรือใช้อำนาจกลั่นแกล้งบุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย

ขั้นตอนการใช้ดุลยพินิจ

๑) การวินิจฉัยข้อเท็จจริง โดยเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและให้โอกาสคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงและชี้แจงพยานหลักฐานของตน

๒) ปรับบทกฎหมายให้เข้ากับข้อเท็จจริง

๓) การตัดสินใจ โดยต้องพิจารณาว่ากฎหมายกำหนดให้ดำเนินการอย่างไร หากกฎหมายกำหนดให้ใช้ดุลยพินิจ การใช้ดุลยพินิจ แบ่งได้เป็น ๒ ประการ ได้แก่

๓.๑) ดุลยพินิจตัดสินใจ เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ใช้ดุลยพินิจโดยอิสระที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการ

๓.๒) ดุลยพินิจเลือกกระทำ เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

๒. มาตรการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่

๑) มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและตามภารกิจหลัก

๒) มีคู่มือกำหนดมาตรฐานและวิธีการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก

๓) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้จัดทำฐานข้อมูล เพื่อจัดเก็บข้อมูลและสามารถประมวลผลข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถสืบค้นได้สะดวก รวดเร็ว

๔) มีการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และประกอบการตัดสินใจ

๕) ศึกษา ติดตาม และทบทวนสาระสำคัญของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน

จึงประกาศมาเพื่อถือปฏิบัติ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางสาวรุจิรา रिम्ผิติ)

(ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง)